

Sygn. akt I CSK 763/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa ING C. F. P. S.A. w W.
przeciwko E. N.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 11 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 grudnia 2011 r.

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym przez pozwanego E. N. wyrokiem z dnia 13 grudnia 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 kwietnia 2011 r. W sprawie tej ustalono co następuje.

Zgodnie z zawartą przez strony w dniu 10 września 2008 r. umową faktoringu, powód (faktor) - ING C. F. P. S.A. w W. nabywał wierzytelności pozwanego (klienta) – E. N. wobec odbiorców. Zabezpieczeniem roszczeń faktora mogących wynikać z umowy był wystawiony przez pozwanego weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową z 10 września 2008 r., zgodnie z którą powód miał prawo wypełnić weksel na sumę zobowiązania wraz z odsetkami w przypadku nie wywiązania się pozwanego w terminie ze zobowiązań wynikających z umowy faktoringu. W przypadku rozwiązania umowy - zgodnie z jej ogólnymi warunkami - klient obowiązany był do zwrotu tzw. wykorzystania, tj. nie spłaconej na dany dzień kwoty wypłaconych mu środków z tytułu finansowania powiększonej o odsetki.

W dniu 22 kwietnia 2009 r. powód z powołaniem się na naruszenie przez pozwanego warunków umowy rozwiązał ją bez wypowiedzenia po czym wypełnił weksel na kwotę 15 7834,98 zł z terminem płatności na 14 maja 2009 r.

Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy utrzymał w mocy swój wcześniejszy nakaz zapłaty z dnia 12 listopada 2009 r. zasądzający od pozwanego E. N. na rzecz ING C.F. P. S.A. kwotę 102 022,23 zł.

Oddalając apelację pozwanego, Sąd Apelacyjny wskazał, że istnienie roszczenia i jego wysokość powód wykazał wypełnionym wekslem podpisanym przez pozwanego oraz deklaracją wekslową zaś postępowanie w sprawie niniejszej opierało się na wekslu a nie na stosunku podstawowym łączącym strony i odwoływanie się do niego było zbędne w sytuacji, gdy strona pozwana nie podnosiła żadnych zarzutów wekslowych przeciwko żądaniu pozwu. Sąd II instancji stwierdził, że samo wniesienie zarzutów od nakazu zapłaty i stwierdzenie, że pozwany nie zgadza się z żądaniem powoda nie przenosi sporu na grunt stosunku podstawowego, a jedynie otwiera pozwanemu drogę do obrony w myśl art. 10 Prawa wekslowego i nie zmienia rozkładu ciężaru dowodu. Przejście na tzw. stosunek podstawowy dokonywane jest zazwyczaj w interesie wierzyciela wówczas, gdy brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia z weksla, ale za

uwzględnieniem powództwa przemawiają inne podstawy. W rozpoznawanej sprawie pozwany nie przedstawił żadnych argumentów ani dowodów mogących zakwestionować weksel, a w sprawie nie zaistniała potrzeba przejścia na stosunek podstawowy – gdyż odpowiedzialność pozwanego opiera się właśnie na wekslu.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: 1) art. 493 k.p.c. i 495 k.p.c. przez przyjęcie, iż pomimo wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego nie przeniósł się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego; 2) art. 232 k.p.c. oraz art. 6 k.c. jak też i art. 231 k.p.c. mających bezpośredni wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, przez błędną ocenę rozkładu ciężaru dowodu pomiędzy stronami procesu oraz domniemań faktycznych; 3) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. - przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w sposób pobieżny, nie pozwalający na przeprowadzenie rzetelnej kontroli orzeczenia przez Sąd Najwyższy, w szczególności zaś brak odniesienia się do podnoszonych w apelacji zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej nie zasługują na uwzględnienie. Z art. 493 k.p.c. wynika, że pozwany powinien przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody, pod rygorem ich pominięcia przez sąd. Natomiast art. 495 k.p.c. określa granice żądań w postępowaniu toczącym się na skutek prawidłowo wniesionych zarzutów. Przepisy te nie uzasadniają wniosku, który wysuwa pozwany, że samo wniesienie zarzutów przeciwko wyrokowi, w którym uwzględniono powództwo na podstawie weksla in blanco stanowi podstawę do tego, aby rozpoznawać roszczenie nie w ramach stosunku wynikającego z weksla, ale biorąc pod uwagę stosunek materialnoprawny, którego wykonanie zostało zabezpieczone wystawieniem weksla in blanco przez pozwanego.

Jak wynika z ustaleń Sądu I instancji, których pozwany skutecznie nie podważył, w zarzutach od nakazu zapłaty i w toku postępowania, które toczyło się po ich wniesieniu, pozwany nie podniósł żadnych zarzutów, które zmierzałyby do

wskazania, że weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, w sytuacji gdy powództwo zostało oparte na wekslu. Wprawdzie suma jaką wpisał powód na wekslu może być kwestionowana w tym sensie, że została ona wpisana niezgodnie z deklaracją wekslową i środkiem do tego może być wykazanie, iż zobowiązanie pozwanego nie istnieje lub istnieje, ale w innej wysokości, jednakże to pozwanego obciąża ciężar dowodu w tym zakresie. Nie wystarczy wobec tego samo jego twierdzenie, że suma wpisana na wekslu jest niezgodna z łączącym strony zobowiązaniem, ale pozwany powinien przeprowadzić dowód na tę okoliczność lub zgłosić przynajmniej wnioski dowodowe zmierzające w tym kierunku. Pozwany zaś twierdzi, także w skardze kasacyjnej, że powód nie wykazał, aby suma wpisana na wekslu była zgodna z deklaracją wekslową. Powód, który posiada podpisany przez pozwanego weksle i wypełnia go na podstawie deklaracji wekslowej, nie musi zaś niczego dowodzić, gdyż jego roszczenie wynika z samego weksla. Z tego względu oczywiście niezasadny jest także, podniesiony w skardze kasacyjnej, zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.

Należy się zgodzić z pozwanym, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest bardzo syntetyczne. To jednak sam pozwany ułatwił taki sposób uzasadnienia wyroku, skoro wbrew temu, że podstawą orzekania był weksel nie podniósł zarzutów przeciwko wekslowi, ale uważał, że wystarczy samo stwierdzenie, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją. Tymczasem to pozwany, zgodnie z art. 6 k.c., powinien wykazać, że suma wpisana na wekslu była niezgodna z treścią deklaracji wekslowej. Skoro zaś ograniczył się tylko do kwestionowania sumy wekslowej i stwierdzenia, że w takiej sytuacji powód powinien udowodnić, iż suma wpisana na wekslu jest prawidłowa, to wystarczyło, tak jak uczynił Sąd Apelacyjny, ograniczyć uzasadnienie do wskazania na kim spoczywa ciężar dowodu w procesie, w którym powód dochodzi zapłaty na podstawie weksla. Takie uzasadnienie zawierało wskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia oraz podstawy faktycznej, gdyż wystarczyło, tak jak to uczynił Sąd Apelacyjny, wskazać, że pozwany nie przedstawił żadnych dowodów na to, iż suma ujawniona na wekslu nie została wpisana zgodnie z deklaracją wekslową. Także więc zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.